

Gemeentebestuur van Pekela
Raadsvoorstel - Adviesnota

Nummer:	2024R0038
Datum voorstel:	19-03-2024
Raadsvergadering d.d.:	23-04-2024
Portefeuillehouder:	Wethouder R.K. Kuiper
Team:	Fysiek
Onderwerp:	Bruggen en beschoeiing Pekelder Hoofddiep – bijstelling kaders

Voorstel

Het besluit “Vervangen en saneren bruggen en beschoeiing Pekelderhoofddiep” (2021R0093) zoals aangenomen op 15 december 2021 open te breken en de volgende aanpassingen door te voeren:

1. Een visie te ontwikkelen voor het Pekelder Hoofddiep met op termijn tussen de 25 en 28 bruggen.
 - a) Hierbij circa 6 bruggen te vervangen.
 - b) De overige circa 19 tot 22 bruggen te renoveren.
2. De levenscyclusbenadering voor de bruggen los te laten en geen reservering op te nemen voor vervanging van de bruggen.
3. Een onderzoek starten naar mogelijkheden voor € 450.000,- extra structureel geld voor de bruggen en beschoeiing van het Pekelder Hoofddiep.
4. Vooruitlopende op het definitieve plan met bijbehorende financiële consequentie een voorziening te treffen van € 5,3 miljoen voor het achterstallig onderhoud.
5. Deze voorziening voor € 0,2 miljoen te dekken vanuit de bestaande voorziening en het restant van € 5,1 miljoen conform wet- en regelgeving ten laste van het resultaat van de jaarrekening 2023 te brengen.

Inleiding:

Op 13 februari 2024 is de gemeenteraad tijdens een informatieve raadsvergadering geïnformeerd over de uitkomsten van de eerste participatieronde met inwoners en onderzoeken die zijn gedaan (zie presentatie bijlage 1).

Participatietraject

In het participatietraject zijn drie hoofdthema's besproken; leefbaarheid, bereikbaarheid en oeververbindingen. Leefbaarheid gaat over een plek waar je graag woont en werkt, bereikbaarheid over hoe je komt waar je moet zijn en de oeververbindingen over bruggen, beschoeiingen en oevers. Binnen deze thema's konden inwoners aangeven wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van het Pekelder Hoofddiep. Ook is er gesproken over de bevaarheid van het diep en (een gevoel van) veiligheid. Deze twee onderwerpen bieden minder ruimte voor participatie omdat hiervoor duidelijke kaders gelden. Wat hierover door inwoners is benoemd, is binnen de drie thema's meegenomen voor het vervolg.

Wat opviel in hoofdlijnen, per thema:

Leefbaarheid

Inwoners vinden het belangrijk dat het op- en langs het water veilig is en voelt. Er is aandacht nodig voor plekken waar meer landbouwverkeer is. Het onderhoud van het diep, de bruggen en de wegen moet op orde zijn. Er zijn verdeelde reacties over recreatie en toerisme. Een groep inwoners ziet dit als kans, een andere groep twijfelt erg over de opbrengsten in verhouding tot de investeringen. Veel inwoners willen de huidige natuurlijke omgeving behouden, zonder hoog gras in de berm op plekken waar regelmatig via de berm wordt uitgeweken.

Bereikbaarheid

Binnen het thema bereikbaarheid is veel gesproken over veiligheid. Dat ging over veilig elkaar passeren, een goed wegdek, veiligheid op schoolroutes en bereikbaarheid voor veiligheidsdiensten. Lokale voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn en blijven. Op een aantal plekken langs het diep moet veilig parkeren mogelijk zijn, het liefst op groene parkeerplekken.

Oeververbindingen

Binnen het thema oeververbindingen is gesproken over de waarde van bruggen in het verkeersnetwerk. Maar ook over de maatschappelijke en culturele functie ervan. Bruggen zijn belangrijk in de historie van Pekela en dat moeten we koesteren. Pekelders vinden het belangrijk dat bruggen er goed onderhouden uitzien. Liever goed onderhouden, dan bijzonder in uiterlijk. Over de uitstraling van bruggen wordt soms verschillend gedacht. Over het algemeen vinden inwoners de blauw/gele bruggen horen bij Nieuwe Pekela en de houten bruggen bij Oude Pekela. Duidelijk is dat niemand graag bruggen ziet verdwijnen. Er is een grote groep die hier wel praktische afwegingen in willen maken en met die blik bruggen kunnen aanwijzen die van minder groot belang zijn. Het wordt belangrijk gevonden dat bruggen passen bij het (veranderende) verkeer en er voldoende mogelijkheid is voor hulpdiensten om snel ter plaatse te zijn.

Verkeersonderzoek

Het verkeersonderzoek richtte zich op het verkrijgen van inzicht in het gebruik van de bruggen. Per brug is geregistreerd wat eroverheen komt en waar verkeer naartoe gaat. Wat hier opviel is dat de mate van gebruik zeer divers is en vooral afhankelijk van de functie (verkeersbrug, fietsbrug, voetgangersbrug) en locatie. De tellingen lijken soms te verschillen van de indruk die inwoners hebben over gebruik, en het gebruik door fietsers en voetgangers is seizoen afhankelijk. Verder zullen nog aparte gesprekken met agrariërs en bedrijven plaatsvinden, omdat landbouw- en vrachtverkeer minder goed te tellen is en afhankelijk is van seizoenen.

Techniek en financiën

In de informatieve raadsvergadering is aangegeven dat met de uitgevoerde onderzoeken we nu de belangrijkste zaken betreffende de technische staat van bruggen en beschoeiingen en financiën weten. We hebben inzicht in de benodigde investering voor de situatie van behoud van bruggen (renoveren). We hebben inzicht in de benodigde investering in de situatie van het vervangen van de bruggen en de beschoeiing. We weten hiermee wat de bruggen en beschoeiingen kosten in "lengte der dagen". In deze berekening wordt onder andere rekening gehouden met de levenscyclusbenadering, het continue vervanging van bruggen na einde levensduur. Met deze berekening wordt voor 30 jaar van Pekela de aanwezigheid van bruggen het beheer en onderhoud hiervan gegarandeerd en hoeft een situatie waarin de gemeente zich nu bevindt niet meer plaats te vinden. Voor de bruggen die blijven is verificatie nodig om te toetsen aan de gestelde eisen, waarna op basis daarvan de definitieve aanpak voor betreffende bruggen wordt bepaald.

De kosten van de professionele invalshoek van de levenscyclusbenadering zijn hoog en aanleiding tot een eerste verkenning naar kosten in een situatie van deels investeren voor vernieuwen en deels investeren in renovatie. Dit heeft geleid tot de denkrichting van het college zoals weergegeven in de presentatie van 13 februari 2024 en voorliggend voorstel.

Beoogd effect:

Met het openbreken van het raadsbesluit 2021R0093 “Vervangen en saneren bruggen en beschoeiing Pekelderhoofddiep” zoals aangenomen op 15 december 2021 en deze aan te vullen met bovenstaande punten blijft het beoogd effect gelijk: het in stand houden van het Pekelder Hoofddiep als recreatievaarroute op een duurzame en betaalbare wijze. Waarbij de bruggen en beschoeiingen in een goede staat van onderhoud zijn. Daarnaast sluit het aan bij en wensen vanuit de inwonersparticipatie.

Argumenten:

1.1. Uitgangspunt is bruggen bij logische eigenaar

Van de 34 bruggen in het Pekelder Hoofddiep zijn er 4 waarvan het bijzonder is dat deze bij de gemeente Pekela in beheer en onderhoud zijn. Het betreft de Blijhamsterbrug en de drie voetgangersbruggen ter bediening van de sluisen. De Blijhamsterbrug ligt in de provinciale weg N367 en het is daarom logisch dat deze bij de provincie onder gebracht wordt. De drie voetgangersbruggen liggen bij de sluisen ten behoeve van de bediening van de sluisen die door het waterschap bediend worden. Informeel is hierover al gesproken met de provincie en het waterschap. Deze gesprekken zullen de komende tijd formeel gevoerd worden. Wanneer de bruggen overgedragen zijn is het aantal bruggen in het Pekelder Hoofddiep wat feitelijk in beheer bij de gemeente hoort 30 stuks.

1.2. Deels renoveren en deels vervangen van bruggen is een tussenweg

Het volgens de levenscyclusbenadering van beheer en onderhoud vormen de berekening met 30 en 13 bruggen de twee uitersten die niet haalbaar zijn. Met deze wetenschap is een verkenning uitgevoerd van een tussenweg, deels vervangen en deels aanpak van achterstallig onderhoud (renoveren). Er zijn vele tussenwegen mogelijk, waarbij steeds verschillend omgegaan kan worden met de bruggen die er zijn. Er is een berekening gemaakt op basis van kengetallen voor type brug (verkeersbrug, fiets- en voetgangersbruggen, loopbruggen) om daarmee het effect is op de jaarlijkse kosten inzichtelijk te maken. Bij deze verkenning is niet naar specifieke bruggen gekeken. Bij deze tussenweg wordt geen rekening gehouden met het op termijn, bij einde levensduur, over ca. 30 jaar de bruggen te vervangen.

1.3. Veranderen van functie en gebruik.

Verschillende bruggen worden op een andere wijze gebruikt dan waar deze ooit voor ontworpen zijn. Er zijn bruggen die als verkeersbrug ontworpen zijn en vandaag de dag nauwelijks nog door autoverkeer worden gebruikt. Door de functie van deze bruggen te wijzigen naar enkel voet- en fietsverkeer wordt de levensduur aanmerkelijk verlengd en een vervangingsinvestering uitgesteld.

1.4. Deels renoveren en deels vervangen van bruggen is financieel aantrekkelijker

Een berekening van een mix van renovatie en vervanging van bruggen heeft geresulteerd in jaarlijkse kosten die hoger uitkomen dan het huidig beschikbaar budget van € 500.000 maar aanzienlijk lager zijn dan levenscyclusbenadering voor 30 bruggen. Er zijn onnoemelijk veel berekeningen te maken waarmee een balans gezocht wordt tussen renoveren en vervangen en optimalisatie (=minimalisatie) van de jaarlijkse kosten. Uitgaande van de berekening/verkenning van de mix gepresenteerd in figuur 1 worden de jaarlijks kosten ca. € 950.000. Dit betekent dat het gezocht moet worden naar extra structurele dekking van ca. € 450.000 per jaar.

1.5. Het participatietraject krijgt zijn vervolg

Welke bruggen vervangen worden en welke bruggen gerenoveerd worden moet nog bepaald worden. Dit wordt gedaan met de onderzoeksresultaten (techniek, verkeer en participatietraject in 2023) als basis. Voor het vervolg zal het participatietraject, met inwoners voortgezet worden. Inwoners kunnen als geen ander de situatie goed duiden en meedenken om samen met de gemeente tot de toekomstvisie van het Pekelder Hoofddiep te komen.

1.6. Totaal aantal bruggen op termijn terugbrengen naar 25 tot 28

Het streven is om zo veel mogelijk bruggen te behouden met de (uitgebreide)middelen die we hebben. Door het kader van het behoud van 25 tot 28 bruggen mee te geven is voor inwoners

duidelijk waar gezamenlijk naar gewerkt wordt. Door in overleg te blijven met bewoners en gebruikers van een brug kunnen we de verschillende belangen goed afwegen.

1.7. Voor de vervanging van bruggen het aantal van maximaal 6 als richting aan te houden

Het is duidelijk dat niet alle bruggen (op termijn) vervangen kunnen worden. Toch is het verstandig bruggen waarvan renovatie veel kost met een beperkte levensduurverlenging als resultaat te vervangen. Er is bij de mix genoemd in figuur 1 uitgegaan van 6 nieuwe bruggen. Er moet nog vastgesteld worden welke dat zijn. In de praktijk is het onderzoeksresultaten naast elkaar leggen en met inwoners nader afstemmen. Door het kader van het vervangen van maximaal 6 bruggen mee te geven is voor inwoners duidelijk waar gezamenlijk naar gewerkt wordt.

1.8. Het eindresultaat is de visie ‘Mien Pekelderdaip in 2040’

Het plan voor de bruggen van Pekela is een plan voor de lange termijn. Het is daarom van belang dat samen met inwoners van Pekela en andere belanghebbenden, de visie ‘Mien Pekelderdaip in 2040’ tot stand komt. In deze visie wordt het plan voor de bruggen voor de komende jaren op hoofdlijnen vastgelegd. Het geeft duidelijkheid over de uitgangspunten voor zaken die op en rond het diep aangepakt zullen worden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen zaken die op korte termijn aangepakt gaan worden en zaken die worden opgepakt als de situatie zich voordoet (lange termijn). In deze visie komen ook de onderwerpen die met inwoners en andere belanghebbenden zijn besproken aan de orde. Dit gaat over oplossingen voor de directe omgeving van het diep. In de visie wordt vastgelegd hoe we met de bruggen, het diep en de directe omgeving omgaan.

1.9. De beschoeiing is en blijft onderdeel van het project

Met betrekking tot de beschoeiing blijven de oorspronkelijk door de raad gesteld kaders (besluit van 15 december 2021) van kracht.

2.1. De levenscyclusbenadering voor 30 bruggen is financieel gezien niet haalbaar

De ideale toekomstbestendige benadering van het beheer en onderhoud rekening houdend met het op termijn vervangen van de 30 bruggen levert een financieel resultaat (zie figuur 1) op die onevenredig zwaar op de begroting van de gemeente Pekela drukt en financieel niet haalbaar is. Deze variant komt daarmee te vervallen.

BEREKENINGEN VAN MOGELIJKHEDEN			
	Vervangen na einde levensduur	Vervangen na einde levensduur	Vervangen en renoveren
Levensduur	Lengte der dagen	Lengte der dagen	Mix
Aantal bruggen	30	13	25-28
	Jaarlijkse kosten: € 2.480.000,-	Jaarlijkse kosten: € 625.000,-	Jaarlijkse kosten: € 938.000,-
	<ul style="list-style-type: none"> Vervanging 30 bruggen Bruggen geschikt voor functie Beschoeiing op orde 	<ul style="list-style-type: none"> Ongeveer 13 bruggen Beschoeiing op orde 	<ul style="list-style-type: none"> Vervanging 6 bruggen Renoveren 19-22 bruggen Beschoeiing op orde
	<ul style="list-style-type: none"> Bruggen kunnen 100 jaar mee Bruggen kunnen vervangen worden als dat nodig is Beschoeiingen gaan 60 jaar mee 	<ul style="list-style-type: none"> 13 bruggen is sociaal onwenselijk Bruggen kunnen vervangen worden als dat nodig is Beschoeiingen gaan 60 jaar mee 	<ul style="list-style-type: none"> Geen reservering voor bruggen die na 30 jaar vervangen moeten worden Beschoeiingen gaan 60 jaar mee

MIEN PEKELDERDAIP IN 2040

Figuur 1 Berekening mogelijkheden (met een conceptuele verkenning van vervanging en renoveren)

2.2. De levenscyclusbenadering voor 13 bruggen is sociaal gezien niet wenselijk

De ideale toekomstbestendige benadering van het beheer en onderhoud rekening houdend met het op termijn vervangen van de ca. 13 bruggen zoals voorgesteld in het raadsbesluit van 14

december 2024 levert een (actueel) resultaat (zie figuur 1) op die eventueel financieel haalbaar is. Echter gezien de resultaten uit het participatietraject is deze variant niet wenselijk, en komt deze daarmee ook te vervallen.

3.1. Onderzoek naar mogelijkheden voor € 450.000,- zowel intern als extern

Met het starten van een onderzoek starten naar mogelijkheden voor € 450.000,- extra structureel geld voor de bruggen en beschoeiing van het Pekelder Hoofddiep wordt bedoeld dat er zowel intern als extern gekeken zal worden naar mogelijke dekking. Intern betekent kijken naar ruimte binnen de eigen begroting van de gemeente Pekela. Extern betekent over het algemeen op zoek naar subsidies. Dit laatste is een proces dat pas concreet kan worden wanneer het plan voor de bruggen, of de visie 'Mien Pekelderdaip in 2040' vorm begint te krijgen. De verwachting is dat wanneer leefbaarheid in het geding komt, of initiatieven de leefbaarheid versterken en dit in een plan wordt verwoord dit als basis kan dienen voor subsidie. Subsidies zijn incidentele middelen, maar kunnen de jaarlijkse financiële last verlagen. Dit kan door de incidentele middelen in een afschrijvingsreserve te storten en jaarlijks de afschrijving te dekken vanuit die reserve.

3.2. Aanpak onderzoek naar mogelijkheden voor € 450.000,- op verschillende fronten

Het onderzoek naar middelen zal extern op verschillende fronten gelijktijdig plaatsvinden. Daarbij wordt gedacht aan het zoeken naar mogelijkheden bij de NPG en regiodeals. Daarnaast is de vraag of er fondsen uit Europa beschikbaar zijn. Hierover willen wij nauw afstemmen met de provincie en vooral samen optrekken. Met de provincie is ambtelijk contact over het verkennen van (on)mogelijkheden om vanuit verschillende domeinen (erfgoed, ruimtelijke kwaliteit, landschap, toerisme) middelen beschikbaar te krijgen voor de bruggen van Pekela.

Kanttekeningen:

1.1. Bruggen bij logische eigenaar onderbrengen, is niet zeker en kost tijd

Het vraagstuk onderbrengen van de bruggen bij een logische eigenaar kost tijd, en zekerheid over en overnemen is er nog niet. Met de beoogde (logische) eigenaren moeten meer gesprekken gevoerd worden en er moet uiteindelijk tot een overeenkomst gekomen worden.

1.2. Het deels renoveren en deels vervangen van bruggen is niet toekomstbestendig

Zoals aangegeven is de ideale situatie voor het beheer en onderhoud van bruggen die van de levenscyclusbenadering. Door een tussenweg te kiezen is het beheer en onderhoud niet voor de lange termijn, de volgende generaties geregeld. Met de renovatie wordt de levensduur met ca. 30 jaar verlengd. Voor het moment van einde levensduur en dus vervangen van bruggen worden geen reserves opgebouwd. Gezien de lengte van deze periode wordt dit als acceptabel beschouwd omdat er in 30 jaar veel kan gebeuren. Een vraag die daarbij past is of over 30 jaar bruggen nog voldoen, op velerlei manieren zoals aantal en functionaliteit.

2.1. Het daadwerkelijk verkrijgen van € 450.000,- extra structureel geld is onzeker

De verwachting is dat het verkrijgen van meer structureel geld, bovenop de € 500.000. mogelijk is. De vraag is op welke wijze dit kan. Voor het verkennen van mogelijkheden voor subsidie is het van belang dat het plan voor de bruggen vorm krijgt.

Financiën

In de richting die het college voorstelt om te ontwikkelen wordt een deel van de bruggen (circa 6) vervangen en wordt voor de overige bruggen (circa 19 – 22) het achterstallig onderhoud weggewerkt. Achterstallig onderhoud zijn kosten waarvoor conform de wet- en regelgeving voor gemeentefinanciën (artikel 44 lid 1b BBV) een voorziening moet worden gevormd. De kosten zijn geraamd op €5,3 miljoen (investering € 4,225 miljoen + voorbereiding, algemene kosten en toezicht € 1,075 miljoen). De bedragen zijn exclusief BTW omdat de BTW voor werken in de openbare ruimte volledig verhaald kan worden op het BTW compensatiefonds.

Volgens de wet- en regelgeving voor de gemeentefinanciën (art. 44 lid 1b BBV) is de gemeente verplicht om het op de balansdatum bestaande achterstallig onderhoud op te nemen als voorziening in de jaarrekening van dat jaar als deze redelijkerwijs te schatten zijn. Omdat het achterstallig onderhoud nu in beeld gebracht is en al bestond per 31-12-2023 moet in de jaarrekening 2023 een voorziening achterstallig onderhoud bruggen van €5,3 miljoen worden opgenomen.

Er is al een voorziening van €0,5 miljoen voor het slopen en weghalen van de bruggen. Daarvan is nog €0,30 miljoen nodig omdat ook de 6 bruggen die worden vervangen wel weggehaald moeten worden. Het restant van €0,20 miljoen van die voorziening kan toegevoegd worden aan de nieuwe voorziening Achterstallig onderhoud Bruggen. Dan moet er aanvullend nog €5,1 miljoen worden toegevoegd aan de nieuwe voorziening.

Omdat het een voorziening met een verplicht karakter betreft in de jaarrekening 2023 leidt het toevoegen aan de voorziening tot een last die het jaarrekeningssaldo verlaagt met €5,1 miljoen.

Uitvoering:

Op basis van dit besluit gaan we verder. Vanzelfsprekend brengen wij u als Raad regelmatig op de hoogte van de voortgang van het project.

Communicatie:

Zodra uw raad groen licht heeft gegeven voor de nieuwe beleidslijn ten aanzien van de bruggen gaan wij via onze social-kanalen de inwoners informeren. Daarnaast informeren wij de klankbordgroep die zich bezighoudt met 'Mien Pekelderdaip 2040' en gaat er een persbericht uit naar de verschillende media.

Bijlage:

Presentatie aan de raad dd. 13 februari 2024

burgemeester en wethouders van Pekela,

burgemeester,

de heer J. Kuin

secretaris,

de heer J. van der Woude

Nummer: 2024R0038

De raad der gemeente Pekela
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 19-03-2024

besluit

Het besluit “Vervangen en saneren bruggen en beschoeiing Pekelderhoofddiep” (2021R0093) zoals aangenomen op 15 december 2021 open te breken en de volgende aanpassingen door te voeren:

1. Een visie te ontwikkelen voor het Pekelder Hoofddiep met op termijn tussen de 25 en 28 bruggen.
 - a) Hierbij circa 6 bruggen te vervangen.
 - b) De overige circa 19 tot 22 bruggen te renoveren.
2. De levenscyclusbenadering voor de bruggen los te laten en geen reservering op te nemen voor vervanging van de bruggen.
3. Een onderzoek starten naar mogelijkheden voor € 450.000,- extra structureel geld voor de bruggen en beschoeiing van het Pekelder Hoofddiep.
4. Vooruitlopende op het definitieve plan met bijbehorende financiële consequentie een voorziening te treffen van € 5,3 miljoen voor het achterstallig onderhoud.
5. Deze voorziening voor € 0,2 miljoen te dekken vanuit de bestaande voorziening en het restant van € 5,1 miljoen conform wet- en regelgeving ten laste van het resultaat van de jaarrekening 2023 te brengen.

Besloten in de openbare vergadering van 23-04-2024

De raad voornoemd,

Voorzitter,

Griffier,

de heer J. Kuin

de heer M. Meerman